

Λόγος την Ε' Κυριακή των Νηστειών για τη συνένωση της νηστείας με την ευσπλαχνία και την προσευχή (Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Απριλίου 12, 2019

«Αγαθόν προσευχή μετά νηστείας και ελεημοσύνης και δικαιοσύνης» (Τωβίτ 12:8)

«Είναι καλό πράγμα η προσευχή, όταν συνοδεύεται από τη νηστεία, την ελεημοσύνη και τη δικαιοσύνη», είπε ο αρχάγγελος Ραφαήλ στον Τωβίτ. Μεγάλο, πράγματι, καλό είναι μια τέτοια νηστεία! Είναι μεγάλο καλό για τους αμαρτωλούς, καθώς αποτελεί τη μοναδική θύρα εξόδου από τη σαρκική κατάσταση και εισόδου στη σωτήρια μετάνοια. Είναι μεγάλο καλό και για τους δικαίους, καθώς αποτελεί το πιο ισχυρό πνευματικό τους όπλο. Μ' αυτό το όπλο στα χέρια διατηρούν την ψυχική και σωματική τους αγνότητα ως το τέλος τής επίγειας διατριβής τους. Θεμέλιο της προσευχής τους είναι η νηστεία και θεμέλιο της νηστείας τους η ευσπλαχνία. Προσεύχονται με πίστη και λαμβάνουν όλα όσα ζητούν.

Η σάρκα μας, όπως επισημαίνει ο [όσιος Μάρκος ο Ασκητής](#), προέρχεται από τη γη. Όπως η γη, λοιπόν, έτσι κι αυτή χρειάζεται καλλιέργεια. Οι σπόροι που σπέρνονται σ' ένα χωράφι ακαλλιέργητο, πάνε χαμένοι, μη δίνοντας κανέναν καρπό. Έτσι **άκαρπη μένει και η προσευχή τού ανθρώπου που δεν έχει οργώσει και το σώμα του και την καρδιά του με τη νηστεία**. Η περιπλάνηση και το βάρος των λογισμών, η ψυχρότητα και η σκληρότητα της καρδιάς, οι μάταιες και αμαρτωλές φαντασίες εξουδετερώνουν την προσευχή τού χορτασμένου. Επίσης, όπως σ' ένα χωράφι που έχει μεν οργωθεί αλλά δεν έχει σπαρεί με καλούς σπόρους, φυτρώνουν αγριόχορτα, έτσι και **στην καρδιά εκείνου που νηστεύει, φυτρώνουν τα αγριόχορτα της υπερηφάνειας και της υψηλοφροσύνης, αν η σωματική άσκηση της νηστείας δεν συνοδεύεται από την πνευματική άσκηση της προσευχής**. Η υπερηφάνεια και η υψηλοφροσύνη είναι πάντοτε ενωμένες με την περιφρόνηση και την κατάκριση του πλησίον, με την αυταπάτη και την πλάνη, οι οποίες οδηγούν στην καταστροφή. **Η νηστεία είναι ένα ισχυρό πνευματικό όπλο εναντίον των παθών και των δαιμόνων. Όταν, όμως, γίνεται αυτοσκοπός ή, πολύ χειρότερα, μέσο κενοδοξίας, τότε μεταβάλλεται σε όπλο ψυχικής αυτοκτονίας**. Τέτοια ήταν η νηστεία των Φαρισαίων, νηστεία αυστηρή αλλά επιζήμια.

«Εγώ», λέει ο Θεός με το στόμα τού προφήτη Ησαΐα, «δεν τη θέλω αυτή τη νηστεία με την οποία κάποια μέρα ο άνθρωπος ταπεινώνει τον εαυτό του. Μα κι αν λυγίσεις τον τράχηλό σου σαν τον κρίκο και καθήσεις με πένθιμο ρούχο πάνω στη στάχτη, μη

νομίσεις πως η νηστεία σου είναι δεκτή από μένα. Δεν όρισα εγώ να νηστεύεις έτσι, λέει ο Κύριος, αλλά **κόβοντας κάθε δεσμό με την αδικία**, ακυρώνοντας τις άνομες συμφωνίες που έκλεισες με τρόπο βίαιο, αφήνοντας ελεύθερους τους καταπιεσμένους και σχίζοντας κάθε συμβόλαιο αθέμιτης συναλλαγής. Να μοιράζεσαι το ψωμί σου με τον πεινασμένο και να βάζεις στο σπίτι σου τους άστεγους φτωχούς. Όταν βλέπεις γυμνό, να τον ντύνεις. Μην παραβλέψεις ποτέ κανέναν συνάνθρωπό σου. Τότε θα λάμπεις σαν το φως τής αυγής, οι πληγές σου γρήγορα θα γιατρευθούν, η αρετή σου θα βαδίζει μπροστά σου και η δόξα τού Θεού θα σε περιβάλλει. Τότε θα φωνάξεις στον Θεό, κι Εκείνος θα σε ακούσει. Πριν ακόμα τελειώσεις την προσευχή σου, θα αποκριθεί: «Εδώ είμαι!». Ο προφήτης ζητάει την ευσπλαχνία πριν από τη νηστεία αλλά και μετά τη νηστεία. Βεβαιώνει πως **η προσευχή τού ανθρώπου που έχει συνενώσει τη νηστεία με την ευσπλαχνία, εισακούεται σύντομα από τον Θεό, ο οποίος δίνει τη χάρη Του σε κάθε τέτοιον αγωνιστή.**

Το Άγιο Πνεύμα νομοθετεί γενικά την ένωση της νηστείας με την προσευχή. «Επιστρέψτε σ' εμένα μ' όλη σας την καρδιά», λέει ο Κύριος στους αμαρτωλούς με τα χείλη ενός άλλου προφήτη. «Νηστεύστε, κλάψτε και θρηνηήστε! Σκίστε τις καρδιές σας και όχι τα ρούχα σας. Επιστρέψτε στον Κύριο, τον Θεό σας... Σαλπίστε στη Σιών! Αφιερώστε μέρες στη νηστεία, κηρύξτε ιερή σύναξη!».

Ένα παράδειγμα της αποτελεσματικότητας της νηστείας και της προσευχής μάς έδωσαν οι μετανοημένοι [Νινευίτες](#). Η καταστροφή τής πόλης τους, αποφασισμένη από τον Θεό, τους είχε αναγγεληθεί από τον προφήτη Ιωνά. Αφού απομακρύνθηκε ο προφήτης, κοίταζε επίμονα προς τη Νινευή, περιμένοντας κάθε στιγμή τη πραγματοποίηση της τρομερής θείας αποφάσεως. Αλλά μάταια. Γιατί οι Νινευίτες μετανόησαν ειλικρινά και το απέδειξαν με την εγκατάλειψη των αμαρτωλών τους έργων, με αυστηρή νηστεία και με εκτενή προσευχή. «Και ο Θεός άλλαξε απόφαση για την τιμωρία, την οποία είχε πει ότι θα τους επέβαλλε, και δεν τους τιμώρησε».

Στην Καινή Διαθήκη ο Κύριος γνωστοποίησε ότι η νηστεία θα γινόταν κοινή άσκηση όλων των μαθητών Του, όταν θα έπαιρναν από κοντά τους του Νυμφίου, όταν δηλαδή ο Ίδιος θα αναλαμβάνονταν στους ουραμούς. Και πώς, αλήθεια, να μη νηστεύουν στη γη οι μαθητές Του, πώς να μην κλαίνε, πώς να μην πενθούν, όταν ο μοναδικός θησαυρός τους είναι μακριά τους και όταν ο δρόμος, που οδηγεί σ' Αυτόν, είναι γεμάτος δυσκολίες, γεμάτος ληστές φοβερούς και μοχθηρούς;

Όλοι οι άγιοι του Θεού πέρασαν την επίγεια ζωή τους με νηστεία και προσευχή. Έτσι, σύμφωνα με τη μαρτυρία τού Ευαγγελίου, η αγία προφήτιδα Άννα, θυγατέρα τού Φανουήλ, «δεν έφευγε από τον Ναό, αλλά λάτρευε τον Θεό νύχτα και μέρα με νηστείες και προσευχές». Η μεγάλη Ιουδίθ, όπως διηγείται η Αγία Γραφή, «νήστευε

όλες τις μέρες τής χηρείας της», «τρία χρόνια και τέσσερις μήνες», γνώρισε εμπειρικά τη δύναμη της προσευχής, με την προσευχή έφτασε στη ζωντανή πίστη και με τη ζωντανή πίστη πραγματοποίησε έναν θαυμαστό άθλο.

«Περιφρόρησα με τη νηστεία την ψυχή μου», λέει ο θεόπνευστος Δαβίδ —τόσο ισχυρός είναι αυτός ο αγώνας! «Ταπεινώνω με τη νηστεία την ψυχή μου»— τόσο εναντιώνεται αυτός ο αγώνας στην αυταρέσκεια και την έπαρση, που γεννιούνται από τον χορτασμό τής κοιλιάς. Με τη νηστεία «η προσευχή μου (θ' ανέβει στον Κύριο και) θα επιστρέψει σ' εμένα». Χωρίς τη νηστεία η προσευχή μου είναι μια θλιβερή θυσία στον μετεωρισμό τού νου, τον αχώριστο σύντροφο του χορτασμού τής κοιλιάς.

Ο άγιος απόστολος Παύλος αναφέρει ανάμεσα στα **γνωρίσματα των αληθινών χριστιανών την επιμονή στη νηστεία και την προσευχή**. Για τον εαυτό του αποκαλύπτει ότι πέρασε όλη του τη ζωή με συνεχείς αγώνες, στερήσεις και θλίψεις. Κάνει λόγο τόσο για την ακούσια πείνα, την οποία υπέμενε λόγω των περιστάσεων, όσο και για τη συνεχή εκούσια νηστεία, με την οποία ταλαιπωρούσε και υποδούλωνε το σώμα του. Και ο ευαγγελιστής Λουκάς, περιγράφοντας στις Πράξεις των Αποστόλων την κοινή ζωή στα Ιεροσόλυμα, μετά την Ανάληψη του Χριστού, των μαθητών Του, της Υπεραγίας Θεοτόκου και των άλλων γυναικών, που ακολουθούσαν τον Κύριο κατά την επίγεια παρουσία Του, λέει: «Όλοι αυτοί, με μια ψυχή, ήταν αφοσιωμένοι στην προσευχή και τη δέηση προς τον Θεό». Απ' αυτά τα λόγια φαίνεται ότι **οι προσευχές τους ήταν πολύ εκτενείς, πράγμα που δεν μπορεί να το κάνει κανείς χωρίς τη βοήθεια της νηστείας**.

Τέτοια ήταν η βιοτή των αποστόλων! Τέτοια ήταν η βιοτή των μαρτύρων! Τέτοια ήταν η βιοτή των οσίων! Τέτοια ήταν η βιοτή των αγίων, των αληθινών χριστιανών —**σύζευξη της αδιάλειπτης προσευχής με τη διαρκή νηστεία. Μ' αυτές συνένωναν και την ευσπλαχνία προς τους αδελφούς**, τόσο εκείνους που τους αγαπούσαν όσο και εκείνους που τους μισούσαν. Η ευσπλαχνία τους ξεπερνούσε σε βάθος και πλάτος τα ανθρώπινα μέτρα, ήταν, θα λέγαμε, θεία, καθώς την αντλούσαν από τον ίδιο τον Κύριο. Όχι μόνο συμπονούσαν όλους όσοι είχαν οποιεσδήποτε σωματικές ή ψυχικές ανάγκες, όχι μόνο συγχωρούσαν όλες τις κακολογίες και τις προσβολές, αλλά και με χαρά θυσιάζαν ακόμα και τη ζωή τους για τη σωτηρία φίλων και εχθρών.

Σε δύσκολες περιστάσεις, πριν από την έναρξη σοβαρών έργων ή στη διάρκεια μεγάλων θλίψεων, οι άγιοι του Θεού διπλασίαζαν τη νηστεία τους και τις προσευχές τους. Ο ίδιος ο Σωτήρας μας, ο Κύριος Ιησούς Χριστός, μας έδωσε το σχετικό παράδειγμα. Πριν αρχίσει το σωτήριο κήρυγμά Του, αποσύρθηκε στην έρημο, όπου, προκειμένου ν' αντιμετωπίσει τους πειρασμούς τού διαβόλου, νήστεψε σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες. «Νήστεψε», λέει ο μακάριος Θεοφύλακτος, «για να μας δείξει πως η νηστεία είναι μεγάλο όπλο εναντίον

των πειρασμών, όπως, απεναντίας, η τρυφή είναι η αρχή κάθε αμαρτίας».

Πριν από την εκλογή των δώδεκα αποστόλων, που θα οδηγούσαν την οικουμένη στην πίστη και στη σωτηρία, ο Κύριος ανέβηκε σ' ένα βουνό, όπου έμεινε μian ολόκληρη νύχτα προσευχόμενος στον Θεό. Πριν από την ανάσταση του Λαζάρου, ευχαρίστησε προσευχητικά τον Πατέρα Του για την αποδοχή τής προσευχής Του: «Πατέρα, Σ' ευχαριστώ που με άκουσες. Εγώ, βέβαια, το ήξερα ότι πάντοτε με ακούς» —γιατί το θέλημα του Πατέρα και το θέλημα του Υιού είναι το ένα και μοναδικό θείο θέλημα. «Είπα, όμως, το “ευχαριστώ” για χάρη τού πλήθους που στέκει εδώ γύρω, για να πιστέψουν πως Εσύ με έστειλες». Όπως σ' αυτή την περίπτωση, έτσι και πριν από την εκλογή των δώδεκα αποστόλων ο Κύριος δεν είχε ανάγκη την προσευχή. Ωστόσο, προσευχόταν πάνω στο βουνό για μian ολόκληρη νύχτα, προκειμένου **να μας δείξει, σύμφωνα με τους άγιους πατέρες, αφενός, ότι πρέπει να κάνουμε προσευχές εκτενείς, όχι σύντομες, και μάλιστα στη μόνωση, όχι ανάμεσα σε πολλούς ανθρώπους, αλλά και, αφετέρου, ότι πρέπει να προσευχόμαστε πάντοτε πριν προχωρήσουμε σε κάποιο σοβαρό εγχείρημα.**

Τέλος, πριν από τον σταυρικό Του θάνατο, ο Κύριος πήγε στον κήπο τής Γεθσημανή, εκεί όπου θα γινόταν η σύλληψή Του, προκειμένου να θυσιαστεί για τη λύτρωση της ανθρωπότητας, σύμφωνα με το ένα και αδιαίρετο θέλημα του Πατέρα και του Υιού. Έτσι, μας έδειξε ότι **οφείλουμε να δεχόμαστε οποιαδήποτε συμφορά, που παραχωρείται από τον Θεό, σαν απαραίτητο χρέος, να τη δεχόμαστε με αυταπάρηση, με υποταγή και πίστη στον παντοδύναμο Θεό, ο οποίος αγρυπνά φροντίζει για μας,** ο οποίος «έχει μετρημένες και τις τρίχες της κεφαλής μας», ο οποίος έβλεπε «τα οστά μας, όταν τα έπλαθε κρυφά (στη μήτρα τής μητέρας μας), και την ύπαρξή μας, όταν διαμορφωνόταν ως έμβρυο, σαν να ήταν στα έγκατα της γης». Ο Κύριος μας έδειξε **το μέσο με το οποίο μπορούμε και οφείλουμε να ενισχύουμε την αδύναμη ανθρώπινη φύση μας, όταν μας βρίσκει μια συμφορά ή ένας πειρασμός.** Ο Ίδιος αφοσιώθηκε σε θερμή προσευχή. Και στους μαθητές Του, που είχαν νικηθεί από τον ύπνο, είπε: «Μένετε αγρυπνοι και προσεύχεστε, για να μη σας νικήσει ο πειρασμός».

Για να μην κυριέψει και να μην καταπιεί τον άνθρωπο μια συμφορά, είναι αναγκαία η προσευχή. Για να νικηθεί μια συμφορά, είναι αναγκαία η πνευματική δύναμη ή, αλλιώς, η αδιασάλευτη ψυχική ειρήνη που χαρίζει η προσευχή. Για να νικηθεί ο σατανάς, που επιχειρεί με λογισμούς λύπης και απελπισίας να αναστατώσει και να καταστρέψει τον άνθρωπο, όταν τον βρει μια συμφορά με παραχώρηση του Θεού, είναι αναγκαία η προσευχή. Για να μην κλονιστεί η πίστη του ανθρώπου στον καιρό μιας συμφοράς, είναι αναγκαία η προσευχή· είναι αναγκαία, ώστε, μέσα στη θλίψη, να μπορέσει ο άνθρωπος, σύμφωνα με την παραγγελία τού αποστόλου, να χαίρεται, ακριβώς επειδή δοκιμάζεται από πολλούς και διάφορους

πειρασμούς. Τη θεόσταλη παρηγοριά από την προσευχή μπορεί να τη νιώσει μόνο όποιος καθαρθεί πρώτα με τη νηστεία, και μπορεί να τη διαφυλάξει μόνο όποιος συντηρεί την καθαρότητά του με τη νηστεία.

Το παράδειγμα του Κυρίου το ακολούθησαν και το ακολουθούν οι αληθινοί μαθητές Του. Ήδη στην Παλαιά Διαθήκη ο άγιος προφήτης Δαβίδ, οδηγημένος, θαρρείς, από τον Χριστό, **στις δύσκολες περιστάσεις τής ζωής του έκανε πιο αυστηρή νηστεία και πιο πολλή προσευχή**. Παρόμοια και ο άγιος προφήτης Δανιήλ, όταν, διαβάζοντας το βιβλίο τού προφήτη Ιερεμία, κατάλαβε πως είχε συμπληρωθεί ο καθορισμένος από τον Θεό χρόνος τής παραμονής των αιχμάλωτων Ιουδαίων στη Βαβυλώνα και πως είχε φτάσει ο καιρός τής επιστροφής τους στην Ιερουσαλήμ, επιδόθηκε σε νηστεία και προσευχή για την απελευθέρωση των ομοεθνών του. «Στράφηκα τότε», λέει, «στον Κύριο, τον Θεό, απευθύνοντάς Του προσευχή και ικεσίες με νηστείες, ντυμένος στα πένθιμα κι έχοντας ρίξει στάχτη επάνω μου. Προσευχήθηκα, λοιπόν, εξομολογητικά στον Κύριο, τον Θεό μου».

Η κατάσταση στην οποία φέρνουν τον άνθρωπο η νηστεία και η προσευχή, είναι κατάλληλη για τη λήψη θείων ευεργεσιών και αποκαλύψεων. Έτσι, οι ελεημοσύνες, οι προσευχές και οι νηστείες τού εκατοντάρχου Κορνηλίου ανέβηκαν μπροστά στον Θεό και του έφεραν το πιο μεγάλο αγαθό: **τη γνώση τού Χριστού**. «Νήστευα», διηγήθηκε ο ίδιος στον απόστολο Πέτρο, «και, στις τρεις το απόγευμα, προσευχόμουν στο σπίτι μου, όταν είδα κάποιον να στέκεται μπροστά μου με ρούχα λαμπερά». Ήταν ο άγγελος, που είχε στείλει ο Θεός, για να του γνωρίσει τον Χριστό μέσω του αποστόλου Πέτρου. Αλλά και σ' αυτόν τον απόστολο, όταν προσευχόταν νηστικός, παρουσιάστηκε σε όραμα ένα μεγάλο σεντόνι, που κατέβαινε από τον ουρανό στη γη. Μέσα στο σεντόνι υπήρχαν όλα τα τετράποδα της γης, τα θηρία, τα ερπετά και τα πουλιά. Αυτά συμβόλιζαν τον ειδωλολατρικό κόσμο, που τον δέχτηκε ο Θεός στην πίστη του Χριστού και τον αξίωσε της σωτηρίας.

Επίσης, όταν κάποτε οι απόστολοι βρίσκονταν σε λειτουργική σύναξη, «λατρεύοντας τον Κύριο και νηστεύοντας», το Άγιο Πνεύμα τους αποκάλυψε πως είχε διαλέξει τον Βαρνάβα και τον Παύλο για το κήρυγμα του Ευαγγελίου στους ειδωλολάτρες. Πρόσταξε, λοιπόν, να Του τους ξεχωρίσουν και να τους στείλουν σ' αυτή τη διακονία. Οι απόστολοι, μολονότι έλαβαν την εντολή τού Αγίου Πνεύματος σε ώρα προσευχής και νηστείας, προτού την εκτελέσουν, επιδόθηκαν ξανά σε προσευχή και νηστεία. Κι αυτό, για να εκπληρωθεί με τη συνέργεια της προσευχής και της νηστείας, ό,τι είχε αποκαλυφθεί με τη συνέργεια της προσευχής και της νηστείας. «Τότε», λέει ο συγγραφέας των Πράξεων, «αφού και πάλι νήστεψαν και προσευχήθηκαν, έβαλαν τα χέρια πάνω σ' αυτούς και τους απέστειλαν». Σε όλους είναι γνωστή η μεγάλη επιτυχία με την οποία στεφανώθηκε το ιεραποστολικό έργο τού Παύλου και του Βαρνάβα, που έσπειραν τον Χριστιανισμό σ' όλη την τότε γνωστή οικουμένη.

Αναρίθμητα είναι τα παραδείγματα που μας δείχνουν ότι οι άνθρωποι του Θεού **αξιώνονται θείων αποκαλύψεων**, όταν ακριβώς απαλλαγούν από την υλικότητα με τη νηστεία και στέκονται σε προσευχή μπροστά στον άορατο και ακατάληπτο Θεό με τον νου απαλλαγμένο από κάθε μετεωρισμό, με βαθιά ευλάβεια και με ψυχική ειρήνη.

Αγαπητοί αδελφοί! Γνωρίζοντας πια τη σημασία και τη δύναμη των πνευματικών όπλων στα οποία αναφερθήκαμε, δηλαδή της **ευσπλαχνίας**, της **νηστείας** και της **προσευχής**, ας τα ζωστούμε χωρίς χρονοτριβή. Ας αποκτήσουμε την ευσπλαχνία και την καλοσύνη, σύμφωνα με την προτροπή και το φρόνημα του αποστόλου. Γνώρισμα του χαρακτήρα μας και της διαγωγής μας ας είναι το έλεος. Ας μη ζητάμε δικαιοσύνη έξω από την ευσπλαχνία. Η ευσπλαχνία, ωστόσο, που προέρχεται από τη φθαρμένη ανθρώπινη φύση, είναι ενάντια στη θεία δικαιοσύνη. Αντίθετα, η ευσπλαχνία που ξεχύνεται αστείρευτα από τις εντολές τού Ευαγγελίου, είναι συνυφασμένη με τη θεία δικαιοσύνη και αποτελεί έκφρασή της. **Ας ταπεινώσουμε τα σώματά μας με μετρημένη χρήση τροφής, και μάλιστα τροφής νηστήσιμης, στις περιόδους των Νηστειών που έχουν οριστεί από την αγία Εκκλησία μας. Αλλά και στις άλλες περιόδους ας χρησιμοποιούμε την τροφή με διάκριση, ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες της ενισχύσεως των σωματικών μας δυνάμεων και της διατηρήσεως της υγείας μας.**

Καλλιεργώντας με τη νηστεία τού σώματος το πνεύμα και κάνοντάς το αγγελικό ως προς την αγαθότητα, ας το φτερώσουμε με την προσευχή. **Ας αποκτήσει το πνεύμα μας την ευλογημένη συνήθεια να πετά γρήγορα και συχνά προς τον Θεό, ζητώντας την ευλογία και τη βοήθειά Του σε όλα όσα κάνουμε. Θα Του δούμε να έρχεται κοντά μας, να μας βοηθάει και να μας κατευθύνει.** Επιπλέον, ανεβάζοντας συχνά τη σκέψη μας στον Θεό, βαθμιαία θα καθαρίσουμε την ψυχή και τη διαγωγή μας από κάθε ανομία, μεγάλη ή μικρή, που θα μπορούσε να διαπραχθεί όχι μόνο με έργα, αλλά και με λογισμούς και με αισθήματα. Ποιος θα τολμήσει να καλέσει τον Θεό σε βοήθεια, για να κάνει έργο εφάμαρτο; Ποιος θα τολμήσει να υποβάλει στον Βασιλέα των βασιλέων κάποιο αίτημα, αν αυτό δεν είναι άξιο για το βασιλικό και θεϊκό βλέμμα, που εισχωρεί στα βάθη της καρδιάς και βλέπει με μοναδική ευκρίνεια το καθετί; «Αν Του ζητήσουμε κάτι σύμφωνο με το θέλημά Του», τότε μόνο «μας ακούει», σύμφωνα με τον απόστολο. Ποιος, τέλος, ατενίζοντας ακατάπαυστα τον Θεό, δεν αποκτά την πεποίθηση και την αίσθηση ότι ζει και κινείται μπροστά στα μάτια Του, ότι Εκείνος, ο «πονταχού παρών» Κύριος, **παρακολουθεί και γνωρίζει κάθε πράξη, κάθε σκέψη, κάθε αίσθημά του;** Αυτής της πεποιθήσεως και αυτής της αισθήσεως φυσικό επακόλουθο είναι η **πνευματική πρόοδος**. Ας μας τη χαρίσει ο πολυέλεος Κύριος για τη δόξα τού ονόματός Του και για τη σωτηρία μας. Αμήν.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: “Ασκητικές ομιλίες Α’” Αγίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ, επισκόπου Καυκάσου και Μαύρης Θάλασσας, Εκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής)